

FIȘA DISCIPLINEI

Denumirea disciplinei	DREPTUL UNIUNII EUROPENE				
Anul calendaristic	2025	Anul de formare	II	Forma de evaluare finală (N / C) (N – notă C – calificativ)	
Regimul disciplinei {OB-obligatorie, OP-opțională, F- facultativă}	OB				
Total ore prevăzute pentru disciplină în planul de formare	10 (atelier) + 2 (tutorial)				
Formator(i)	Augustin FUEREA, Roxana-Mariana POPESCU, Ana-Maria LUPULESCU, Răzvan Horațiu RADU, Tudor CHIUARIU				

Programa analitică (tematica)	Tutorial – 2 ore Aspecte de natură organizatorică: - prezentarea tematicii și a cerințelor referitoare la evaluare și promovare; - stabilirea temelor și a aplicațiilor practice; - repartizarea jurisprudenței ce urmează a fi analizată; - alte detalii tehnico-organizatorice (înregistrarea prezenței în sistem online, accesarea suportului de curs ș.a.). Atelierul 1 – 2 ore Izvoare de drept al Uniunii Europene. Probleme legate de invocabilitate : a. identificarea, de către avocați, a tratatelor și actelor juridice ale UE pentru folosirea în pregătirea dosarelor cauzelor: - aspecte practice ale documentării prin folosirea bazei de date a UE în domeniul legislației - EUR-Lex; - particularități ale identificării jurisprudenței CJUE pe site-ul curia.europa.eu; aspecte practice; - specificitatea tratatelor fundamentale ale UE; - caracteristici esențiale ale diferitelor acte juridice ale UE; - invocarea instrumentelor juridice ale UE și a jurisprudenței CJUE în pregătirea dosarelor cauzelor; - prezentarea Portalului e-Justiție. b. Analiza jurisprudenței relevante: - CJCE, <i>Yvonne van Duyn c./ Home Office</i>, cauza 41/74, EU:C:1974:133; - CJCE, <i>M. H. Marshall c./ Southampton and South-West Hampshire Area Health</i>, cauza 152/84, EU:C:1986:84; - CJCE, <i>Marleasing SA c. La Comercial Internacional de Alimentacion SA</i>, 1990, cauza 106/89, EU:C:1990:395; - CJCE, <i>Tanja Kreil c./ Bundesrepublik Deutschland</i>, cauza C-285/98, EU:C:2000:2; - CJUE, <i>Seda Küçükdeveci c./ Swedex GmbH & Co. KG.</i>, cauza C-555/07, EU:C:2010:21; - CJUE, <i>Froukje Faber c./ Autobedrijf Hazet Ochten BV</i>, cauza C-497/13, EU:C:2015:357. c. cazuri practice propuse cursanților spre rezolvare
	Atelierul 2 – 3 ore A. Principiile aplicării dreptului Uniunii Europene în raport cu dreptul național. Relevanță în contenciosul judecat de instanțele naționale a. implicarea avocaților în pregătirea formulării acțiunilor în fața instanțelor naționale și ale Uniunii Europene: - principiul aplicabilității imediate a dreptului Uniunii Europene - aspecte practice; - principiul priorității ori supremației dreptului Uniunii Europene în raport de dreptul național - jurisprudență relevantă: - CJCE, <i>Flaminio Costa c./ E.N.E.L.</i>, cauza 6/64, EU:C:1964:66; - CJCE, <i>Administration des finances de l'État c./ Société anonyme Simmenthal</i>, cauza 106/77, EU:C:1978:49. - principiul aplicabilității directe și efectului direct ale dreptului Uniunii Europene; efectul direct vertical; - efectul direct orizontal - jurisprudență relevantă: - CJCE, <i>van Gend & Loos c./ Administration fiscale néerlandaise</i>, cauza 26/62, EU:C:1963:1; - CJCE, <i>Gabrielle Defrenne c./ Société anonyme belge de navigation aérienne Sabena</i>, cauza 43-75, EU:C:1976:56. - efectul indirect al dreptului Uniunii Europene - jurisprudență relevantă: - CJCE, <i>Sabine von Colson și Elisabeth Kamann c./ Land Nordrhein-Westfalen</i>, cauza 14/83, EU:C:1984:153; - CJCE, <i>Marleasing SA c./ La Comercial Internacional de Alimentacion SA</i>, cauza C-106/89, EU:C:1990:395. b. cazuri practice propuse cursanților spre rezolvare

	<u>B. Sistemul de protecție a drepturilor fundamentale în Uniunea Europeană (Curtea de Justiție a UE) - Carta Drepturilor Fundamentale a UE. Raportul cu sistemul Convenției Europene a Drepturilor Omului:</u> - DREPTURILE fundamentale - parte componentă a principiilor generale ale dreptului UE; - Carta Drepturilor Fundamentale a UE; - aderarea UE la CEDO; - limitarea drepturilor fundamentale în dreptul UE. a. asistența juridică acordată de către avocați în soluționarea litigiilor privind exercitarea libertăților de circulație (libera circulație a liber-profesioniștilor – avocați): - Directiva 98/5/CE de facilitare a exercitării cu caracter permanent a profesiei de avocat într-un stat membru, altul decât cel în care s-a obținut calificarea; - Directiva 2006/123/CE privind serviciile în cadrul pieței interne; - Directiva 2013/48/CE privind dreptul de a avea acces la un avocat în cadrul procedurilor penale și al procedurilor privind mandatul european de arestare, precum și dreptul ca o persoană terță să fie informată în urma privării de libertate și dreptul de a comunica cu persoane terțe și cu autorități consulare în timpul privării de libertate. b. soluționarea alternativă a litigiilor c. analiza jurisprudenței relevante: - CJCE, <i>Friedrich Stork & Cie c./ High Authority of the European Coal and Steel Community</i>, cauza 1/58, EU:C:1959:4; - CJCE, <i>Erich Stauder c./ Stadt Ulm</i>, cauza 29/69, EU:C:1969:57 - CJCE, <i>Parlamentul European c./ Consiliul Uniunii Europene</i>, 2006, cauza C-540/03, EU:C:2006:429; - CJUE, <i>Gerardo Ruiz Zambrano c./ Office national de l'emploi</i>, 2011, cauza C-34/09, EU:C:2011:124; d. cazuri practice propuse cursanților spre rezolvare Atelierul 3 – 2 ore <u>Tipuri de acțiuni în competența CJUE. Răspunderea statelor pentru prejudiciile cauzate particularilor prin nerespectarea dreptului UE:</u> - delimitarea competențelor între instanțele naționale și instanțele unionale; - sistemul de remedii instituit de dreptul Uniunii Europene; - remedii în fața instanțelor naționale; aplicarea dreptului Uniunii Europene de către judecătorul național; principiul efectului util al dreptului Uniunii Europene și principiul autonomiei procedurale a statelor membre; răspunderea statelor pentru prejudiciile cauzate particularilor prin încălcarea dreptului UE; - remedii în fața instanțelor unionale; contenciosul administrativ al Uniunii Europene (controlul de legalitate al actelor unionale); acțiunea în neîndeplinirea obligațiilor izvorâte din dreptul Uniunii Europene îndreptate împotriva statelor membre; acțiuni în daune; - aspecte jurisprudențiale specifice dreptului concurenței, protecției consumatorilor și insolvenței transfrontaliere; - cazuri practice propuse cursanților spre rezolvare. Atelierul 4 – 3 ore <u>Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare. Rolul avocaților în formularea unor astfel de acțiuni/cereri:</u> - cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare; - analiza jurisprudenței relevante: - CJCE, <i>Comet BV c./ Produktschap voor Siergewassen</i>, cauza 45/76, EU:C:1976:191; - CJCE, <i>Plaumann & Co. c./ Comisia CEE</i>, 1963, cauza 25/62, EU:C:1963:17; - CJCE, <i>SRL Cilfit et Lanificio di Gavardo SpA c./ Ministero della Sanità</i>, cauza 283/81, EU:C:1982:335; - CJCE, <i>Foto-Frost c./ Hauptzollamt Lübeck-Ost</i>, cauza 314/85, EU:C:1987:452; - CJUE, <i>Aziz Melki & Sélim Abdeli</i>, cauzele C-188/10 și C-189/10, EU:C:2010:363; - CJCE, <i>Francovich, Bonifaci ș.a. c./ Italia</i>, 1991, cauzele C-6/90 și C-9/90, EU:C:1991:428. - asistența juridică acordată de către avocați în soluționarea litigiilor privind exercitarea libertăților de circulație; - cazuri practice propuse cursanților spre rezolvare.
Bibliografie	BIBLIOGRAFIE OBLIGATORIE - Suportul de curs

	BIBLIOGRAFIE FACULTATIVĂ <u>Doctrină:</u> - Chiariu, Tudor, <i>Contenciosul administrativ român</i>, București, Editura Hamangiu, 2020, Capitolul 4 „Aplicarea dreptului Uniunii Europene în cauzele de contencios administrativ român”; - Craig, Paul; de Búrca, Gráinne, <i>Dreptul Uniunii Europene. Comentarii, jurisprudență și doctrină</i>, ediția a VI-a, Editura Hamangiu, București, 2017; - Craig, Paul; de Búrca, Gráinne, <i>EU Law. Text, Cases, and Materials</i>, Eighth Edition, Oxford UP, 2024; - Fábián, Gyula, <i>Drept instituțional al Uniunii Europene</i>, ediția a 3-a, Editura Hamangiu, București, 2023; - Fuerea, Augustin, <i>Dreptul Uniunii Europene. Principii, acțiuni, libertăți</i>, Editura Universul Juridic, București, 2016; - Gavaldà, Cristian; Lecourt, Benoît; Parleani, Gilbert, <i>Droit des affaires de l'Union Européenne</i>, 9e édition, LexisNexis, 2024; - Radu, Răzvan Horațiu, <i>Manual de drept al Uniunii Europene</i>, Editura Hamangiu, București, 2022. <u>Culegeri:</u> - Bercea, Raluca; Doroga, Sorina, <i>Dreptul Uniunii Europene în hotărâri și cazuri practice</i>, ediția a 2-a, revăzută și adăugită, Editura Universul Juridic, București, 2019; - Fábián, Gyula; Lazăr, Laura, <i>Dreptul Uniunii Europene. Selecție de jurisprudență relevantă. Volumul 1, (principii fundamentale, izvoare, instituții, cetățenia unională)</i>, Editura Universul Juridic, București, 2017; - Fuerea, Augustin (coordonare și prefatare ediție), „<i>Tratatul fundamental ale Uniunii Europene</i>”, Editura C.H.Beck, București, 2017. <u>Legislație:</u> - Constituția României, republicată; - Codul civil; - Codul de procedură civilă; - Codul penal; - Codul procedură penală; - Tratatul de aderare a României la Uniunea Europeană (ratificat prin Legea nr.157/2005); - Tratatul de la Lisabona (2007/2009); - Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (versiunea consolidată, publicată în Jurnalul Oficial Seria C 202, 2016); - Tratatul privind Uniunea Europeană (versiunea consolidată, publicată în Jurnalul Oficial Seria C 202, 2016). <u>Site-uri:</u> - www.curia.europa.eu – Curtea de Justiție a Uniunii Europene; jurisprudență istorică; - www.eur-lex.europa.eu - legislația Uniunii Europene; - www.ier.ro – Institutul European din România.
Lista materialelor didactice necesare (dacă este cazul)	- laptop; - instrumente de scris; - acces la internet.

La evaluare se iau în considerare: (evaluare pe parcurs, cu stabilirea unei medii individuale a cursantului la finalizarea activității, potrivit Planului de formare inițială al I.N.P.P.A.)	Ponderea în notare, exprimată în % (total=100%; se completează numai elementele care sunt incidente)
- răspunsurile la aplicațiile practice în cadrul atelierelor	30%
- rezultatele obținute la testarea scrisă	-
- evaluarea continuă a cunoștințelor în cadrul atelierelor: analiza unei hotărâri a CJUE	40%
- activitățile gen teme / referate / eseuri etc.	-
- alte activități (<i>precizați</i>): identificarea jurisprudenței recente a CJUE în materia trimiterii preliminare formulată de către o instanță din România	30%
Cerințe minime pentru promovare:	
- participarea activă la activitatea de formare; - utilizarea adecvată a limbajului juridic în cadrul dezbaterilor; - folosirea corectă a cunoștințelor elementare din domeniul dreptului UE; - rezolvarea unor spețe / aplicații cu ajutorul cunoștințelor dobândite; - răspunsurile să nu cuprindă erori grave.	
Cerință de prezență stabilită de formator*:	
(a se completa, dacă este mai mare decât minimul regulamentar) % Frecvența obligatorie la cel puțin 2 din totalul de 4 ateliere (dintre care un atelier de 2 ore și unul de 3 ore) *potrivit Regulamentului I.N.P.P.A., prezența nu poate fi mai mică de 50%	

Data completării:

20.01.2025

Formatori:

Augustin Fuerea
Roxana-Mariana Popescu
Ana-Maria Lupulescu
Răzvan Horațiu Radu
Tudor Chiuariu